

DECYZJA KOMISJI

z dnia 16 marca 2005 r.

w sprawie programu pomocy państwa C 8/2004 (ex NN 164/2003), który Włochy wprowadziły w życie na rzecz spółek aktualnie notowanych na giełdzie

(notyfikowana jako dokument nr C(2005) 591)

(Jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2006/261/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia swoich uwag zgodnie z wyżej wymienionymi artykułami⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. POSTĘPOWANIE

1. Dnia 2 października 2003 roku we Włoszech wszedł w życie, w drodze publikacji w Dzienniku Urzędowym Republiki Włoskiej nr 229 z dnia 2 października 2003 r., dekret z mocą ustawy nr 269 z dnia 30 września 2003 r., zawierający „Pilne rozporządzenia w zakresie rozwoju i poprawy działania finansów publicznych” („dekret 269/2003” – *Decreto-Legge 269/2003*). Art. 1, ust. 1, lit. d) oraz art. 11 ustawy-dekretu 269/2003 przewidują szczególne zachęty podatkowe dla spółek przyjętych do notowania na giełdzie w Unii Europejskiej w okresie pomiędzy 2 października 2003 roku a 31 grudnia 2004 roku. Art 1, ust. 1, lit. d) oraz art. 11 dekretu 269/2003 zostały następnie bez zmian przekształcone w ustawę na mocy ustawy nr 326 z dnia 24 listopada 2003 r. („ustawa 326/2003”), opublikowanej w Dzienniku Ustaw Republiki Włoch nr 274 z dnia 25 listopada 2003 roku.
2. W piśmie z dnia 22 października 2003 roku (D/56756) Komisja poprosiła władze Włoch o przedstawienie informacji na temat przedmiotowych zachęt oraz ich wejścia w życie celem sprawdzenia, czy mają one charakter

pomocy w rozumieniu art. 87 Traktatu. W tym samym piśmie Komisja przypomniała Włochom o obowiązku poinformowania Komisji, przed ich wprowadzeniem w życie, o wszelkich środkach stanowiących pomoc w rozumieniu art. 88, ust. 3 Traktatu.

3. W pismach z dnia 11 listopada 2003 roku (A/37737) oraz 26 listopada 2003 roku (A/38138) władze Włoch dostarczyły wymaganych informacji. Dnia 19 grudnia 2003 roku (D/58192) Komisja przypomniała ponownie Włochom o ich zobowiązaniach zgodnie z art. 88, ust. 3 Traktatu i poprosiła władze Włoch, aby poinformowały ewentualnych beneficjentów zachęt o konsekwencjach wynikających - na podstawie Traktatu i art. 14 rozporządzenia wykonawczego nr 659/1999 Rady z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽²⁾ – z ewentualnego potwierdzenia, iż zachęty stanowią nielegalną pomoc wprowadzoną w życie bez uprzedniej zgody Komisji.
4. Pismem z dnia 18 lutego 2004 roku (SG 2004 D/200644) Komisja poinformowała Włochy o swojej decyzji o wszczęciu postępowania wyszczególnionego w art. 88, ust. 2 Traktatu w zakresie zachęt podatkowych udzielonych przez Włochy na rzecz spółek aktualnie notowanych na giełdzie.
5. W piśmie z dnia 22 kwietnia 2004 r. (A/32918) władze Włoch przedstawiły swoje uwagi.
6. Decyzja Komisji dotycząca wszczęcia procedury formalnego dochodzenia została opublikowana dnia 3 września 2004 roku w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*, prosząc zainteresowanych o przedstawienie uwag⁽³⁾.
7. Dnia 16 oraz 27 września 2004 r. odbyły się dwa spotkania ad hoc pomiędzy przedstawicielami Komisji oraz włoskiej administracji podatkowej celem zbadania niektórych aspektów środka pomocy.

⁽¹⁾ Dz.U. C 221 z 3.9.2004, str. 2.⁽²⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1. Rozporządzenie zmienione Aktem Przystąpienia z 2003 r.⁽³⁾ Por. nota 1.

8. Faksem z dnia 4 października 2004 roku (A/37459) Borsa Italiana SpA (Giełda Włoska SA) dostarczyła swoje uwagi. Pismem z dnia 28 października 2004 roku (D/57697) Komisja przekazała przedmiotowe uwagi władzom Włoch. Pismem z dnia 2 grudnia 2004 roku (A/39473) władze Włoch przedstawiły komentarz do przekazanych uwag.

II. OPIS 2004 ŚRODKA

9. Środek pomocy przewiduje dwa rodzaje zachęt podatkowych dotyczących notowania na giełdzie spółek podlegających włoskiemu podatkowi od spółek.

10. W rozumieniu art. 11 dekretu 269/2003 spółki, których akcje dopuszczono do notowań giełdowych w jednym z Państw Członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 2 października 2003 roku do 31 grudnia 2004 roku, mogą przez trzy lata korzystać z obniżonej do 20% stawki podatku dochodowego (normalna stawka podatku w roku 2003 wynosiła 35%, zaś w roku 2004 - 33%). Taka „zachęta za notowanie na giełdzie” stosowana jest tylko wówczas, gdy spółki dopuszczone do notowania zwiększają własny majątek netto w wysokości nie mniejszej niż 15% w następstwie wstępnej oferty publicznej (IPO) swoich akcji oraz pod warunkiem, że spółki korzystające nie były wcześniej notowane na europejskiej giełdzie papierów wartościowych. Maksymalna kwota dochodu podlegającego obniżonej stawce wynosi 30 mln euro rocznie i w konsekwencji pomoc może wynosić maksymalnie 4,5 mln euro ($35 - 20\% = 15\%$ od 30 mln) w 2003 roku, podczas gdy w 2004 roku nie może ona przekraczać 3,9 mln ($33 - 20\% = 13\%$ od 30 mln).

11. Jeśli spółka notowana na giełdzie w ww. okresie zostanie następnie z niej wykluczona, wówczas zachęta stosowana jest jedynie w stosunku do okresu lub okresów, w których spółka była rzeczywiście notowana na giełdzie. Zachęta utrzymywana jest na tych samych zasadach, jeśli spółka jest następnie notowana na innej europejskiej giełdzie papierów wartościowych, co pozwala na poziom ochrony inwestorów równorzędny z poziomem zapewnionym przez włoską giełdę papierów wartościowych.

12. Dla spółek dopuszczonych do notowania, które spełniają warunki postawione w art. 11 dekretu 269/2003, art. 1 ust. 1 lit. d) ustawy-dekretu 269/2003 przewiduje wyłączenie z dochodu do opodatkowania kwoty równej kosztom związanym z notowaniem poniesionym przez IPO w 2004 roku. Takie wyłączenie z dochodu do opodatkowania dodaje się do normalnego odliczenia

poniesionych kosztów, które dla celów podatkowych traktowane są tak, jak wszelkie pozostałe koszty spółki. Koszty poniesione tytułem transakcji w zakresie IPO zawierają w szczególności koszty na szczegółowe badanie spółki (badanie „due diligence”), koszty konsultacji zewnętrznych oraz ustawowe koszty transakcji, które dla włoskiej giełdy papierów wartościowych wynoszą od 3,5% do 7% kwoty wynegocjowanej w związku z operacją notowania. Aby korzystać z takiego wyłączenia z dochodu do opodatkowania, spółki muszą otrzymać od zewnętrznego biegłego rewidenta poświadczenie rzeczywiście poniesionych kosztów.

13. Wyłączenie z dochodu do opodatkowania przewidziane w art. 1 ust. 1 lit. d) dekretu 269/2003 ma efekt obniżający rzeczywiste zobowiązanie finansowe w roku 2004, gdyż wysokość podatku do zapłaty obniża się o kwotę wynoszącą 33% (lub równą stawce podatku dochodowego od spółek za rok 2004, podczas gdy pomija się stawkę nominalną obniżoną do 20% stosowaną na skutek ww. stawki od notowań) kwoty dopuszczalnych kosztów poniesionych tytułem notowania. We włoskim systemie przedterminowej płatności podatku od spółek, spółki korzystające wpłacają w dwóch ratach należny podatek w 2004 roku na podstawie wyceny podatków do zapłaty za 2004 rok biorąc pod uwagę obniżenie przewidywane przez przedmiotowy program. Celem uniknięcia sytuacji, w której korzyść stosuje się również dla zaliczek na podatek za 2005 rok (tak stałoby się gdyby zaliczki były ustalane na podstawie obniżonych podatków zapłaconych w 2004 roku), art. 1 ust. 1 lit. d) dekretu 269/2003 przewiduje, iż zaliczka na podatek za 2005 rok będzie obliczana na podstawie podatku należnego za 2004 rok bez przedmiotowego zysku podatkowego.

14. Obydwie zachęty przewidziane odpowiednio w art. 1 ust. 1 lit. d) dekretu 269/2003 oraz art. 11 dekretu 269/2003 posiadają więc różne limity czasowe. Podczas gdy zachęta powstała przez wyłączenie z dochodu do opodatkowania stosuje się tylko w roku 2004, to zachęta za notowanie na giełdzie stosuje się począwszy od daty przyjęcia do notowania oraz przez okres 3 lat. Władze Włoch potwierdziły, iż zachęty nie mają wpływu na zaliczkę na poczet podatku należnego za 2003 rok, lecz są dostępne jedynie w 2004 roku oraz w odniesieniu do art. 11 dekretu 269/2003, w trzech latach następujących po notowaniu.

15. W chwili przedstawienia dekretu ustanawiającego zachęty podatkowe, rząd Włoch oszacował, iż środek pomocy dotyczy 10 potencjalnych beneficjentów w 2003 roku i 25 w 2004 roku, ustalając negatywne oddziaływanie na wpływy w wysokości 7,2 mln euro w 2003 roku i 27,7 mln euro w 2004 roku. Nie dostarczono żadnej wyceny za 2 kolejne lata obowiązywania środka pomocy.

III. PRZYCZYNY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

16. Wszczynając formalne postępowanie Komisja uważała, że środek pomocy odpowiadał wszystkim kryteriom, aby mógł być uważany za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu. W szczególności Komisja wykazała, iż środek pomocy daje dwa rodzaje korzyści ekonomicznych. Przede wszystkim wprowadza na korzyść spółek przyjętych do notowania na giełdzie papierów wartościowych obniżoną stawkę podatku dochodowego od spółek w wysokości 20% zwiększając w ten sposób przez okres trzech lat dochód netto spółek od wszelkiej działalności gospodarczej. Dzięki obniżeniu nominalnej stawki przedsiębiorstwa korzystają z obniżenia należnych podatków za rok, w którym ma miejsce przyjęcie do notowania, oraz w okresie kolejnych dwóch lat. Ponadto program poprzez wyłączenie z dochodu do opodatkowania kwoty równej wydatkom poniesionym na IPO, obniża dochód do opodatkowania w okresie podatkowym, w którym odbywa się operacja przyjęcia do notowania. Takie obniżki przekładają się na zastosowanie niższej rzeczywistej stawki podatkowej za 2004 rok.
17. Komisja zaobserwowała, iż ww. zachęty wydają się sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom. W szczególności podkreśliła ona, iż przedmiotowe zachęty podatkowe posiadają cechy sprzyjające przedsiębiorstwom z siedzibą we Włoszech. Spółka zagraniczna działająca we Włoszech posiadająca tamże stałą siedzibę, lub inną siedzibę w formie agencji lub filii w rozumieniu ust. 43 Traktatu, korzysta z obniżenia stawki rzeczywistej jedynie w części jej działalności dającej się przypisać do tych włoskich siedzib; ale takie rozróżnienie, mimo iż jest usprawiedliwione pod względem podatkowym na podstawie terytorialnej logiki systemu podatkowego, nie jest dopuszczalne, kiedy chodzi o środek pomocy, gdyż stawia spółki zagraniczne działające we Włoszech w niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej w stosunku do spółek włoskich.
18. Komisja zaobserwowała również, iż mimo że korzyści z programu są formalnie dostępne dla wszystkich dopuszczonych do notowania na giełdzie europejskiej, a zatem program pozornie nie różnicuje spółek dopuszczonych do notowania we Włoszech i tych dopuszczonych do notowania na giełdzie papierów wartościowych w innym Państwie; w rzeczywistości jednak sprzyja on jedynie spółkom, które są dopuszczone do notowania po raz pierwszy we wskazanym krótkim okresie. W związku z tym Komisja podkreśliła, iż przepisy regulujące dopuszczenie do notowania podają serię rygorystycznych warunków, w szczególności udowodnienie stabilności sytuacji majątkowej i finansowej odpowiednio popartej bilansem oraz opinią biegłego rewidenta. Spółki, które wnioskuje o dopuszczenie do notowania, muszą przyjąć formę spółki akcyjnej, aby była zapewniona całkowita przenaszalność akcji i muszą one spełnić pewne minimalne wymagania w zakresie kapitalizacji. Według Komisji terminy ustalone w programie wyłączają

w rzeczywistości wielu potencjalnych beneficjentów z przedmiotowych korzyści.

19. W decyzji wszczynającej postępowanie Komisja podkreśliła, iż środek pomocy obejmuje wykorzystanie środków państwowych poprzez rezygnację z wpływów podatkowych oraz że mógłby zakłócić konkurencję pomiędzy przedsiębiorstwami oraz handel na wspólnym rynku ze względu na fakt, iż beneficjenci, będąc spółkami notowanymi, działają na rynkach charakteryzujących się silną dynamiką konkurencyjną i na których odbywa się wewnątrzspółnotowa wymiana handlowa.
 20. Komisja stwierdziła, iż selektywny charakter przedmiotowych zachęt podatkowych nie wydaje się być usprawiedliwiony naturą lub ogólną strukturą włoskiego systemu podatkowego i że program nie wydaje się przeznaczony do skompensowania ewentualnych poniesionych kosztów, gdyż wysokość pomocy nie jest porównywana ze szczególnymi kosztami poniesionymi tytułem przyjęcia do notowania. Ponadto nie wydawało się możliwe do zastosowania żadne z odstępstw, o których mowa w art. 87 ust. 2 i 3 Traktatu.
- ### IV. UWAGI WŁOCH ORAZ STRON ZAINTERESOWANYCH
21. Władze Włoch oraz Borsa Italiana SpA, jedyna strona trzecia składająca uwagi, przedstawiły przede wszystkim trzy zastrzeżenia.
 22. Przede wszystkim władze Włoch oraz Borsa Italiana SpA uważają, iż program musi być oceniany jako ogólny środek pomocy polityki podatkowej skierowany na popieranie notowania spółek włoskich, przeciwdziałanie negatywnemu trendowi odnotowanemu w poprzednich latach oraz umocnienie kapitalizacji i konkurencyjności na rynkach światowych; program sam w sobie nie wchodzi w zakres kontroli pomocy państwa.
 23. Poza tym program nie wpływa na konkurencję, gdyż jakakolwiek spółka mogłaby korzystać z zachęty uzyskując przyjęcie do notowania na jednej z europejskich giełd papierów wartościowych. Program stosuje się ogólnie do wszystkich sektorów gospodarczych oraz do wszystkich gałęzi przemysłu; chodzi więc o nieselektywny środek pomocy.

24. W końcu program nie wpływa na konkurencję, albowiem jego czas trwania oraz dotacja budżetowa są ograniczone oraz również spółki zagraniczne są dopuszczone do korzystania z przedmiotowych zachęt.

V. OCENA ŚRODKA POMOCY

Pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu

25. Rozpatrzywszy uwagi przedstawione przez władze Włoch, Komisja potwierdza stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 18 lutego 2004 roku, formalnie wszczynającym postępowanie, zgodnie z którym przedmiotowy program stanowi pomoc państwa ze względu na fakt, iż odpowiada kryteriom art. 87 ust. 1 Traktatu.

Korzyści selektywne

26. Komisja uważa, iż przedmiotowy środek pomocy proponuje widoczne korzyści selektywne, gdyż odstępuje od normalnego funkcjonowania systemu podatkowego i sprzyja niektórym przedsiębiorstwom lub niektórym produktom, stanowiąc szczególny program, z którego mogą korzystać tylko spółki będące w stanie uzyskać przyjęcie do notowania w terminie przewidzianym w programie, wyłączając w związku z tym przedsiębiorstwa już notowane oraz przedsiębiorstwa nie spełniające warunków niezbędnych do notowania, a także przedsiębiorstwa, które zdecydowały się nie starać o notowanie w tym okresie.
27. Argument Włoch, że program stanowi środek pomocy polityki podatkowej nie wchodzący w zakres przepisów dotyczących pomocy państwa, nie może być przyjęty, a odstąpienie od normalnego programu podatkowego nie jest uzasadnione naturą włoskiego systemu podatkowego, gdyż nie odpowiada żadnemu znaczącemu rozróżnieniu, z podatkowego punktu widzenia, pomiędzy sytuacją spółek notowanych w stosunku do tych nie notowanych na giełdzie. W szczególności program przewiduje obniżenie stawki podatku obciążającego przyszłe zyski beneficjentów i dlatego nie można uważać, że jest proporcjonalny, gdyż zyski te nie mają żadnego związku z faktem, że beneficjenci zostali przyjęci do notowania, ze strukturą ich kapitału i z innymi cechami związanymi z notowaniem giełdowym. Ponadto program nie jest uzasadniony nawet na podstawie jego szczególnych celów, ponieważ jego krótki okres trwania powoduje, iż jest niedostępny dla wielu potencjalnych beneficjentów.
28. Analogicznie, wyłączenie z dochodu do opodatkowania stanowi również zachętę nadzwyczajną, gdyż dodaje się do normalnego odliczenia kosztów. Mimo iż podobny środek pomocy mógłby potencjalnie być uważany za

uzasadniony przez szczególny cel programu na podstawie orzecznictwa Trybunału⁽⁴⁾, Komisja podkreśla, iż krótki czas trwania środka pomocy jest sprzeczny ze szczególnym celem popierania notowania spółek, gdyż w rzeczywistości wyłącza wielu potencjalnych beneficjentów.

29. Jeśli chodzi o zastrzeżenie, zgodnie z którym program nie daje szczególnej korzyści, nie może mieć więc skutku zakłócającego konkurencję i handel wspólnotowy, gdyż sprzyja przedsiębiorstwom podległym różnym ustawodawstwom podatkowym, Komisja przywołuje właściwe orzecznictwo Trybunału⁽⁵⁾ potwierdzające, iż stanowiący odstępstwo podatkowy środek pomocy nieuzasadniony przez naturę systemu podatkowego lub szczególną naturę środka pomocy może stanowić pomoc państwa.
30. Komisja podkreśla, iż w innym orzeczeniu⁽⁶⁾ Trybunał potwierdził ocenę Komisji, zgodnie z którą krajowy środek podatkowy, choć formalnie natury ogólnej, był pomocą, gdyż w rzeczywistości sprzyjał ściśle określonym sektorom przemysłu krajowego. W badanym przypadku Komisja uważa, iż zachęta podatkowa przydzielona w odstępstwie od normalnego postępowania podatkowego na rzecz wszystkich przedsiębiorstw podlegających opodatkowaniu we Włoszech, które przystępują do notowania na giełdzie, ma znaczące skutki dla przedsiębiorstw o pewnych rozmiarach i może zakłócać konkurencję umacniając pozycję konkurencyjną tych przedsiębiorstw w stosunku do konkurencji nie zarejestrowanej we Włoszech. Poza tym, ponieważ pomocy udziela się poprzez system podatkowy, sprzyja ona przede wszystkim włoskim przedsiębiorstwom, ponieważ o ile dla włoskich przedsiębiorstw niższe opodatkowanie stosuje się do zysków osiągniętych na skalę światową, przedsiębiorstwa zagraniczne mogą korzystać z niego tylko w odniesieniu do zysków osiągniętych we Włoszech i pod tym względem znajdują się w niekorzystnej pozycji. Taka różnica postępowania może być uzasadniana przez naturę systemu podatkowego, ale w danym przypadku uzasadnienie to jest niemożliwe, gdyż program stanowi zachętę nadzwyczajną nieuzasadnioną w zakresie normalnego działania systemu podatkowego.
31. W odniesieniu do ograniczonego okresu trwania programu Włochy twierdzą, iż ograniczenie liczby potencjalnych beneficjentów (tylko spółki przyjęte do notowania do dnia 31 grudnia 2004 r.) narzucone jest ograniczeniami budżetowymi. Potwierdza to wniosek, iż wpływ środka pomocy na konkurencję jest

⁽⁴⁾ Sprawa C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, Zb. Orz. 2001, str. I-8365.

⁽⁵⁾ Sprawa 173/73, *Włochy/Komisja*, Zb. Orz. 1974, str. I-03671..

⁽⁶⁾ Sprawa 203/82, *Włochy/Komisja*, Zb. Orz. 1983, str. 2525.

ograniczony. Komisja uważa, iż ograniczona dotacja z budżetu przewidziana na zachętę nie wyklucza ani natury subwencyjnej tej ostatniej, ani wynikającego z niej zniekształcenia konkurencji. Program powoduje zmianę (poprzez procedury podatkowe) pozycji konkurencyjnej pewnych przedsiębiorstw działających w sektorach otwartych na międzynarodową konkurencję i dlatego stanowi pomoc mogącą zakłócić konkurencję.

32. Komisja stwierdza zatem, iż środek pomocy daje beneficjentom określone korzyści podatkowe obniżając koszty, które muszą oni ponosić w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej.

Zasoby państwowe

33. Komisja uważa, iż przedmiotowe korzyści są udzielone przez Państwo lub poprzez zasoby państwowe. Ponieważ Włochy nie zgłosiły sprzeciwu, Komisja potwierdza ocenę wyrażoną w chwili wszczęcia procedury formalnego postępowania, zgodnie z którą korzyść pochodzi od Państwa, gdyż polega na rezygnacji z wpływów podatkowych otrzymywanych przez Skarb Państwa.

Wpływ na konkurencję i wymianę handlową

34. Wziąwszy pod uwagę skutki środka pomocy, Komisja potwierdza ocenę wyrażoną w chwili wszczęcia procedury postępowania formalnego, według której środek pomocy może zakłócać konkurencję pomiędzy przedsiębiorstwami oraz wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi, gdyż beneficjenci mogą działać na rynkach międzynarodowych i prowadzić działalność handlową i gospodarczą na rynkach charakteryzujących się silną konkurencją. Według orzecznictwa Trybunału⁽⁷⁾, aby środek pomocy zakłócił konkurencję wystarczy, żeby odbiorca pomocy znajdował się na konkurencyjnej pozycji wobec innych przedsiębiorstw działających na rynkach otwartych na konkurencję.

35. Spółki wnioskujące o przyjęcie do notowania na giełdzie papierów wartościowych dążą do osiągnięcia znaczących celów finansowych, między innymi do a) wzrostu i zróżnicowania źródeł finansowania zakupu aktywów i akcji; b) zwiększenia własnej zdolności finansowej z uwzględnieniem posiadaczy dłużnych papierów wartościowych, dostawców i pozostałych wierzycieli przyjmu-

jących akcje jako gwarancję kredytu; c) otrzymania rynkowej oceny spółki, co ułatwia w każdym momencie operacje fuzji i nabywania. Udzielając nadzwyczajnej zachęty podatkowej spółkom decydującym się na notowanie na giełdzie, środek pomocy umacnia pozycję konkurencyjną oraz zdolności finansowe tych spółek w stosunku do konkurencji. Zważywszy że powyższe skutki mogą sprzyjać włoskim beneficjentom działającym na rynkach, na których mają miejsce wymiany wewnątrzspółnotowe, Komisja uważa, również z tego powodu, iż program wpływa na wymianę handlową i zakłóca konkurencję.

36. Ponadto Komisja zauważa, iż na dzień 31 grudnia 2004 roku dziesięć spółek zostało przyjętych do notowania na włoskich giełdach papierów wartościowych (wzrost o 100% w stosunku do poprzedniego roku)⁽⁸⁾. Projekt przyznaje spółkom przyjętym do notowania prawo do korzyści podatkowych proporcjonalnych do ich przyszłych zysków. Spółki przyjęte do notowania na włoskich giełdach należą do różnych sektorów, począwszy od rękodzielniczego, skończywszy na usługach użyteczności publicznej, które są otwarte na międzynarodową konkurencję. Ani władze Włoch, ani zainteresowane osoby trzecie nie przedstawiły argumentów, według których, ze względu na niektóre szczególne cechy beneficjentów, udzielone korzyści nie mogą wpływać na konkurencję i handel wspólnotowy. Na podstawie prognoz opartych na zyskach osiągniętych przez beneficjentów w trzech latach poprzedzających ich przyjęcie do notowania Komisja obliczyła, iż każda ze spółek będzie mogła korzystać ze znaczącej redukcji podatków. Z obliczeń Komisji wynika na przykład, iż redukcja podatków, z jakiej mogłyby skorzystać jeden z tych beneficjentów w okresie 2004-2007, wynosiłaby potencjalnie 75 mln euro. Ponadto w wyniku wyżej opisanego klauzuli ograniczającej zachętę wyszczególnioną w art. 11 dekretu DL 269/2003, korzyść nie mogłaby przekroczyć 11,7 milionów euro w okresie trzech lat. Argumenty przedstawione przez Włochy w żadnym wypadku nie pozwalają na podsumowanie, iż korzyści udzielone pojedynczym beneficjentom mogą zmieścić się w granicach pomocy *de minimis*.

37. Komisja podsumowuje, iż spowodowane programem zniekształcenie konkurencji w różnych sektorach, w obrębie których działają beneficjenci, jest znacząca zważywszy, iż mają oni często przeważającą pozycję w odpowiednich sektorach we Włoszech, co usprawiedliwia negatywną ocenę programu.

⁽⁷⁾ Por. Sprawa T-214/95 Het Vlaamse Gewest/Komisja, Zb. Orz. 1998, str. II-717.

⁽⁸⁾ Dotyczy następujących spółek: 1) TREVISAN SpA, urządzenia do lakiernictwa przemysłowego; 2) ISAGRO SpA, produkty farmaceutyczne; 3) DIGITAL MULTIMEDIA TECHNOLOGIES (DMT) SpA, media; 4) TERNA SpA, usługi użytku publicznego (elektryczność); 5) PROCOMAC SpA, urządzenia do butelkowania; 6) AZIMUT HOLDING SpA, usługi finansowe; 7) GREENVISION AMBIENTE SpA, usługi; 8) PANARIAGROUP SpA, ceramika; 9) RGI SpA, aplikacje informatyczne; 10) GEOX SpA, odzież.

Legalność programu w stosunku do obowiązku zgłoszenia

38. Władze Włoch wprowadziły w życie program bez uprzedniego zgłoszenia Komisji, nie przestrzegając zatem obowiązku przewidzianego w art. 88 ust. 3 Traktatu. Środek pomocy posiada charakter pomocy bezprawnej, gdyż jest pomocą państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu i został wprowadzony w życie bez uprzedniej akceptacji Komisji.

Zgodność ze wspólnym rynkiem

39. Przedmiotowe działanie stanowi pomoc państwa na podstawie art. 87 ust. 1 Traktatu, dlatego jego zgodność ze wspólnym rynkiem należy ocenić w rozumieniu wyjątków przewidzianych w art. 87 ust. 2 i art. 87 ust. 3 Traktatu.

40. Władze Włoch nie zakwestionowały wyraźnie oceny Komisji przedstawionej w piśmie z dnia 18 lutego 2004 r. dotyczącym formalnego wszczęcia dochodzenia, zgodnie z którym nie można zastosować w tym przypadku żadnych wyjątków wyszczególnionych w art. 87 ust. 2 i 3 Traktatu, na podstawie których pomoc państwa może zostać uważana za zgodną ze wspólnym rynkiem, a Komisja nie napotkała nowych elementów podważających taki wniosek.

41. W tym przypadku korzyści albo nie są związane z żadnymi kosztami, albo są związane z kosztami niekwalifikowanymi do pomocy zgodnie z rozporządzeniami zwalniającymi według kategorii lub wytycznymi unijnymi.

42. Odstępstwa przewidziane w art. 87 ust. 2 Traktatu, dotyczące pomocy o charakterze społecznym związanej z pojedynczymi konsumentami, pomocy przeznaczonej na naprawę szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub przez inne wydarzenia nadzwyczajne oraz pomocy udzielonej gospodarce określonych regionów Republiki Federalnej Niemiec, nie mają w tym przypadku zastosowania.

43. Nie ma zastosowania również odstępstwo wyszczególnione w art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu, przewidujące dopuszczalność pomocy przeznaczonej na promocję rozwoju gospodarczego regionów, w których poziom życia jest nadzwyczaj niski lub w których bezrobocie jest skrajnie wysokie, ponieważ środek pomocy stosuje się na całym terytorium Włoch, a nie tylko w regionach wyszczególnionych w art. 87 ust. 3 lit. a). Ostatecznie program nie wydaje się przyczynić w żaden sposób do rozwoju wymienionych regionów.

44. Ponadto program nie może być uważany za projekt ważny dla wspólnego interesu europejskiego, ani jest przeznaczony na przeciwdziałanie poważnemu zakłóceniu gospodarki Włoch w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. b) Traktatu. Nie dąży on do promowania kultury i zachowania dziedzictwa w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. d) Traktatu.

45. Program należy ocenić w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu. Artykuł ten stanowi, iż pomoc przeznaczona do wspomagania pewnych działań lub pewnych regionów gospodarczych może być dopuszczona pod warunkiem, iż nie zmieni warunków wymiany handlowej w stopniu sprzecznym ze wspólnym interesem. Zachęty podatkowe przyznawane przez program nie są powiązane ze szczególnymi inwestycjami, projektami czy tworzeniem miejsc pracy. Stanowią one obniżenie zobowiązań, które zainteresowane przedsiębiorstwa musiałyby ponieść w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej i dlatego muszą być uważane za pomoc operacyjną, która nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem.

VI. WNIOSKI

46. Komisja stwierdza, iż zachęty podatkowe przyznane na mocy przedmiotowego środka pomocy stanowią pomoc operacyjną, do której nie można zastosować żadnych odstępstw od ogólnego zakazu obowiązującego dla takiej pomocy i że jest ona niezgodna ze wspólnym rynkiem. Ponadto Komisja uważa, iż Włochy bezprawnie wprowadziły w życie przedmiotowy środek pomocy.

47. Stwierdzenie udzielonej bezprawnie i niezgodnej ze wspólnym rynkiem pomocy państwa nakazuje odzyskanie pomocy od beneficjentów. Dzięki odzyskaniu pomocy przywrócony zostanie, na ile będzie to możliwe, stan konkurencyjności jaki miał miejsce przed udzieloną pomocą.

48. Mimo iż postępowanie zostało zamknięte tuż po zakończeniu pierwszego okresu podatkowego, w którym program był stosowany, a zatem zanim miał być wpłacony należny podatek od większości beneficjentów, Komisja nie może wykluczyć, iż niektóre przedsiębiorstwa skorzystały już z pomocy, jak na przykład z niższych zaliczek na podatek odnoszący się do odpowiednich okresów podatkowych.

49. Ponadto Komisja zauważa, iż w wyniku wszczęcia procedury formalnego dochodzenia władze Włoch publicznie uprzedziły potencjalnych beneficjentów programu o możliwych konsekwencjach wynikających z kontroli ze strony Komisji i uznania, że przedmiotowy środek stanowi pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem. Komisja uważa jednak, iż należy odzyskać pomoc ewentualnie już udostępnioną beneficjentom.

50. W związku z powyższym Komisja musi poprosić Włochy o wnioskowanie w ciągu dwóch miesięcy od notyfikacji niniejszej decyzji do potencjalnych beneficjentów programu o zwrot pomocy wraz z odsetkami naliczonymi zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽⁹⁾. Jeśli pomoc została już przydzielona w formie obniżenia kwoty należnych podatków za bieżący rok podatkowy, Włochy muszą pobrać cały należny podatek w momencie ostatniej wpłaty za rok 2004. W każdym razie całkowite odzyskanie musi nastąpić do końca pierwszego okresu podatkowego następującego po dacie notyfikacji niniejszej decyzji.
51. Komisja musi monitorować Włochy, aby dostarczyły niezbędnych informacji tworząc listę beneficjentów i wyszczególniając dokładnie przewidziane środki oraz już przyjęte środki celem natychmiastowego i rzeczywistego odzyskania nielegalnej pomocy państwa. Komisja powinna również zażądać od Włoch przedstawienia w ciągu dwóch miesięcy od notyfikacji niniejszej decyzji wszystkich dokumentów udowadniających wszczęcie postępowania związanego z odzyskaniem nielegalnej pomocy od beneficjentów.
52. Niniejsza decyzja dotyczy programu w obecnej postaci i należy ją wykonać niezwłocznie również w kwestii odzyskania pomocy udzielonej w ramach programu. Nie uchybia ona jednak możliwości, iż całość lub część pomocy przyznanej w indywidualnych przypadkach, zostanie uznana za zgodną, w szczególności w rozumieniu art. 5 lit. b) rozporządzenia zwalniającego według kategorii w zakresie pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ

Artykuł 1

Program pomocy państwa udzielanej w formie zachęt podatkowych na rzecz spółek dopuszczonych do notowania na europejskich giełdach, przewidzianej w art. 1 ust. 1 lit. d) oraz art. 11 dekretu z mocą ustawy nr 269 z dnia 30 września 2003 roku, który Włochy wprowadziły w życie, jest niezgodny ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 2

Włochy znoszą pomoc wyszczególnioną w art. 1 ze skutkiem od roku podatkowego, w którym przypada data notyfikacji niniejszej decyzji.

Artykuł 3

1. Włochy podejmują wszelkie niezbędne czynności w zakresie odzyskania od beneficjentów wyszczególnionej w art. 1 pomocy, udzielonej im nielegalnie.
2. Odzyskanie następuje bezzwłocznie i zgodnie z procedurami prawa krajowego pod warunkiem, że zezwalają one na bezzwłoczne i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji.
3. Odzyskanie zostaje przeprowadzone jak najszybciej. W szczególności jeśli pomoc została już przydzielona w formie obniżenia kwoty należnych podatków w trakcie bieżącego roku podatkowego, Włochy muszą odzyskać cały należny podatek w momencie ostatniej wpłaty przewidzianej za 2004 rok. We wszystkich pozostałych przypadkach Włochy odzyskują należny podatek najpóźniej do końca okresu podatkowego, w którym przypada data notyfikacji niniejszej decyzji.
4. Pomoc do odzyskania zawiera odsetki naliczane od daty udzielenia beneficjentom pomocy aż do daty faktycznego odzyskania.
5. Odsetki są naliczane zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia (WE) nr 794/2004.
6. W ciągu 2 miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Włochy nakazują wszystkim beneficjentom pomocy wyszczególnionej w art. 1 zwrot nielegalnej pomocy wraz z odsetkami.

Artykuł 4

W ciągu 2 miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Włochy informują Komisję o działaniach podjętych w celu dostosowania się do niej. Informacje te przesyłane są w formie kwestionariusza stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej decyzji. Włochy przedstawiają w tym samym terminie wszelkie dokumenty potwierdzające wszczęcie postępowania dotyczącego odzyskania od beneficjentów nielegalnej pomocy.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli, dnia 16 marca 2005 r.

W imieniu Komisji
Neelie KROES
Członek Komisji

⁽⁹⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, str. 1.

